

نور
علم

مصاحبه و درمان

دکتر جواد خلعتبری

دانشیار روان‌شناسی دانشگاه آزاد تنکابن

دکتر شهره قربان‌شیرودی

استادیار روان‌شناسی دانشگاه آزاد تنکابن

دکتر شهنام ابوالقاسمی

استادیار روان‌شناسی دانشگاه آزاد تنکابن

دکتر حمیدرضا وطن‌خواه

استادیار روان‌شناسی دانشگاه آزاد تنکابن

عنوان و نام پدیدآور: مصاحبه و درمان/ مؤلفان شهنام ابوالقاسمی... [و دیگران]
مشخصات نشر: تهران: سایه سخن، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ۵۵۲
شابک: ۹۷۸-۶۰-۹۲۳۱۳-۲-۴
وضعیت فهرست‌نویسی: فای.
یادداشت: مؤلفان شهنام ابوالقاسمی، جواد خلعتبری، حمیدرضا وطن‌خواه، شهره قربان‌شیرودی.
یادداشت: چاپ اول: ۱۳۸۹ (فیبیا)
یادداشت: چاپ دوم: ۱۳۹۲ (فیبیا)
موضوع: مصاحبه روانی
موضوع: بیماران - شرح حال
موضوع: بیماری‌های روانی - تشخیص
شناسه افزوده: ابوالقاسمی، شهنام
رده‌بندی کنگره: RCE۸۰/۷/م۶۵ ۱۳۹۰
رده‌بندی دیویی: ۶۱۶/۸۹
شماره کتاب‌شناسی ملی: ۲۲۵۷۱۹۶

مصاحبه و درمان

نویسندگان: دکتر شهنام ابوالقاسمی، دکتر جواد خلعتبری، دکتر حمیدرضا وطن‌خواه، دکتر شهره قربان‌شیرودی

طرح جلد: محمدمهدی صنعتی
صفحه‌آرایی: ع. خرمشاهی - ناظر چاپ: ابوذر ملکیان
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه - نوبت چاپ: دوم ۱۳۹۲ - قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان
لیتوگرافی: واصف - چاپ متن: جاویدنو - چاپ جلد: صنوبر - صحافی: سپیدار

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دوازده فروردین، کوچه بهشت‌آیین، پلاک ۱۹، طبقه همکف

تلفن: ۰۹۱۲۶۴۹۱۸۲۸ - ۶۶۹۶۲۴۵۶ ۶۶۴۹۶۶۱۰

حق چاپ محفوظ است.

وینست
محمد مصدق

نامت از دفتر زمانه فتد

در دفتر زمانه فتد نامش از قلم
هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۱۵
فصل اول - مصاحبه و ارزیابی بالینی	۱۷
مقدمه	۱۷
مصاحبه روان‌پزشکی	۱۸
رهنمودهای کلی در مورد مصاحبه	۲۰
مواردی که متخصصان بالینی در مصاحبه با آنها مواجه هستند	۲۶
عوامل خطر برای خودکشی	۴۲
یادیار افراد غمگین (عوامل خطر ساز برای خودکشی)	۴۲
فصل دوم - شرح حال روان‌پزشکی	۵۳
الف) داده‌های هویتی	۵۵
نمونه‌ای از این قسمت مصاحبه	۵۵
ب) شکایت عمده (مشکل ارائه شده)	۵۵
پ) سابقه بیماری فعلی	۵۶
ت) بیماری‌های قبلی (سابقه پزشکی و روان‌پزشکی)	۵۷
ث) سابقه شخصی	۵۹
ج) سابقه روانی-جنسی	۶۶

۶۷	..... (چ) سابقه خانوادگی
۶۸	..... (ح) رؤیاهای، تخیلات و ارزشها
۶۹	..... فصل سوم - معاینه وضعیت روانی
۷۱	..... (الف) توصیف کلی
۷۶	..... (ب) خلق و عاطفه
۸۰	..... (پ) تکلم
۸۷	..... (ت) ادراک و اختلالات ادراکی
۹۳	..... (ث) تفکر
۱۱۰	..... (ج) نظام حسی و شناخت
۱۲۲	..... (چ) کنترل تکانه
۱۲۳	..... (ح) قضاوت و بیش
۱۲۵	..... (خ) اعتبار یا قابلیت اعتماد
۱۲۶	..... برخی از مشکلات معاینه وضعیت روانی
۱۲۸	..... گزارش روان پزشکی و روان شناسی بالینی
۱۳۱	..... نامه ارجاع به روان پزشک
۱۳۳	..... فصل چهارم - مصاحبه روان پزشکی
۱۳۳	..... مقدمه
۱۳۴	..... سه مرحله مصاحبه تشخیصی
۱۳۶	..... عوامل مهم در انجام مصاحبه
۱۳۹	..... چگونگی آغاز و پیشرفت روند مصاحبه
۱۴۰	..... محتوا و فرایند مصاحبه
۱۴۰	..... راهبردهای خاص اتخاذ شده در جریان مصاحبه توسط درمانگر
۱۵۰	..... چگونگی پایان مصاحبه

۱۵۱	فصل پنجم - انواع مصاحبه بالینی
۱۵۷	اصول مصاحبه بالینی
۱۵۸	روش‌های پرسش سؤالات
۱۶۴	تکنیک‌ها و ضروریات مصاحبه
۱۶۴	۱. برقراری ارتباط و تعیین هدف‌ها
۱۷۴	۲. تفاهم
۱۷۶	۳. استفاده از سؤالات
۱۷۷	۴. روشن ساختن مشکل مطرح شده
۱۷۸	۵. تعیین ساختار جلسات و انعقاد قرارداد
۱۸۰	۶. بررسی همه‌جانبه و عمیق مشکلات
۱۸۱	۷. تعیین هدف‌های احتمالی
۱۸۳	۸. اضطراب مصاحبه‌کننده
۱۸۸	۹. شخصیت درمانگر یا روان‌شناس
۱۹۲	خلاصه ویژگی‌های درمانگر موفق
۱۹۳	علل ایجاد ویژگی‌های مناسب در روان‌درمانگران
۱۹۴	روان‌درمانی روان‌شناسان و روان‌درمانگران
۱۹۵	فصل ششم - شیوه اجرای مصاحبه درمانی طی روان‌درمانی
۱۹۵	تعریف روان‌درمانی
۱۹۶	مصاحبه‌های تشخیصی و درمانی
۱۹۷	اصول و اهداف روان‌درمانی
۱۹۸	فعالیت‌های مورد نیاز طی مصاحبه‌درمانی

۲۴۹.....	فصل هفتم - مصاحبه با بیماران اسکیزوفرنی.....
۲۴۹.....	علائم بیماری اسکیزوفرنی.....
۲۵۶.....	علائم ثانویه و فواید آن‌ها.....
۲۵۸.....	تعارض‌های اصلی.....
۲۶۲.....	اجرای مصاحبه با بیمار اسکیزوفرن.....
۲۶۸.....	ارزیابی اختلالات سایکوتیک.....
۲۶۹.....	سؤالات غربالگری کلی.....
۲۷۰.....	نمونه بالینی کوتاه.....
۲۷۱.....	سؤالات ارزیابی: چگونگی تشخیص اسکیزوفرنی.....
۲۷۳.....	هذیان‌ها.....
۲۷۵.....	توجه.....
۲۷۶.....	راهنمایی کلی مصاحبه برای پرسش در مورد هذیان‌ها.....
۲۷۸.....	موارد قابل توجه.....
۲۷۸.....	توهمات.....
۲۷۹.....	تکلم آشفته.....
۲۸۵.....	اختلال رفتار.....
۲۸۵.....	علائم منفی (منفی‌کاری).....
۲۸۷.....	ایجاد روابط درمانی با بیمار.....
۲۹۳.....	تغییرات حاصل در مصاحبه.....
۳۰۹.....	فصل هشتم - مصاحبه با بیماران وسواسی.....
۳۰۹.....	تعارض اصلی.....
۳۱۰.....	مسائل نهفته در تعارض.....
۳۱۳.....	دفاع‌های ناشی از تعارض.....
۳۲۰.....	چگونگی کنترل مصاحبه با فرد وسواسی.....

۹◆ فهرست مطالب

۳۲۱	دفاع در برابر جنگ و گریز با درمانگر
۳۲۸	دفاع در برابر تعارض
۳۳۳	حفظ و نگه‌داری اتحاد درمانی
۳۳۵	تعبیر و تفسیر مکانیسم دفاعی
۳۳۹	فصل نهم - مصاحبه با بیماران افسرده
۳۳۹	مصاحبه تشخیصی با بیماران افسرده
۳۴۰	علائم بیماری افسردگی
۳۴۴	ارزیابی اختلالات خلقی نوع I
۳۴۴	اختلالات افسردگی
۳۴۵	علامت اختصاری: SIGECAPS
۳۴۶	سؤالات مربوط به علائم افسردگی
۳۴۶	سؤالات غربالگری
۳۴۷	سؤالات مربوط به SIGECAPS
۳۵۳	افسرده‌خویی
۳۵۴	افسردگی آتیپیک
۳۵۴	حساسیت خلق
۳۵۵	اختلال عاطفی فصلی (SAD)
۳۵۵	الگوهای مختلف نیروی روانی در افسردگی
۳۶۰	خودآزاری و منش توأم با افسردگی
۳۶۲	خودکشی
۳۶۴	شیوه مصاحبه با بیماران افسرده
۳۷۷	اصول درمان
۳۷۷	درمان حمایتی
۳۸۴	تعبیر و تفسیر نیروهای روانی

- ۳۸۸..... مصاحبه با اعضای خانواده بیمار افسرده
- ۳۹۰..... بیمار مبتلا به شیدایی
- ۳۹۲..... ارزیابی اختلالات خلقی نوع II - اختلال دوقطبی
- ۳۹۳..... سوالات غربالگری
- ۳۹۴..... استفاده از DIGFAST برای تصریح ملاک‌های تشخیصی
- ۳۹۸..... دوره هیپومانیک
- ۳۹۸..... پدیده انتقال
- ۴۰۲..... انتقال متقابل
- ۴۰۵..... فصل دهم - مصاحبه با بیماران هیستریک
- ۴۰۵..... بیماری هیستری (اختلال تبدیلی)
- ۴۰۵..... ویژگی‌های شخصیتی افراد هیستریک
- ۴۰۶..... نمایشی کردن خویشان
- ۴۰۷..... عاطفه
- ۴۰۷..... دلربایی
- ۴۰۸..... وابستگی و احساس بی‌پشت و پناه بودن
- ۴۰۹..... سرکشی
- ۴۱۰..... تلقین‌پذیری
- ۴۱۰..... خودخواهی
- ۴۱۰..... مشکلات جنسی و زناشویی
- ۴۱۳..... علائم جسمی
- ۴۱۳..... مکانیسم‌های دفاعی
- ۴۱۳..... سرکوبی
- ۴۱۴..... رؤیای روزانه و خیالبافی
- ۴۱۶..... عاطفی بودن به عنوان یک مکانیسم دفاعی

۱۱◆ فهرست مطالب

۴۱۷.....	همانندسازی
۴۱۸.....	مکانیسم تبدیلی
۴۲۰.....	حرکت قهقرایی
۴۲۱.....	انکار و عایق‌سازی
۴۲۱.....	جنبه‌های روان‌پویایی رشد
۴۲۶.....	شکایت اصلی
۴۲۷.....	چگونگی ادارهٔ مصاحبه
۴۲۷.....	ارتباط اولیه با بیمار
۴۲۸.....	رفتار نمایشی
۴۳۱.....	تغییر واقعیت و اغراق
۴۳۳.....	مواجه شدن‌های اولیه - کشف مشکلات
۴۳۴.....	انکار مسئولیت
۴۳۷.....	تعبیر و تفسیر نقش بیمار
۴۳۸.....	پاسخ بیمار
۴۴۰.....	رفتار قهقرایی
۴۴۱.....	درگیر شدن و شبه‌درگیری
۴۴۳.....	واقعی دانستن مشکل و درد بیمار
۴۴۳.....	پدیده انتقال و انتقال متقابل
۴۴۹.....	فصل یازدهم - مصاحبه با بیماران پارانوئید
۴۴۹.....	بیمار پارانوئید
۴۴۹.....	ویژگی‌های شخصیتی بیمار پارانوئید
۴۵۴.....	نظریه روانکاوی کلاسیک در مورد پارانوئید
۴۵۵.....	مکانیسم‌های دفاعی بیماران پارانوئید
۴۵۷.....	علائم بیماری پارانوئید

۴۶۲.....	تعارض‌های مربوط به رشد و نمو.....
۴۶۶.....	ضربه روانی مقدمه اختلال پارانوئید.....
۴۶۷.....	اداره مصاحبه.....
۴۶۸.....	مرحله شروع مصاحبه.....
۴۷۶.....	ایجاد رابطه درمانی.....
۴۷۷.....	تفاوت قائل شدن بین هذیان و واقعیت.....
۴۸۳.....	استفاده از تعبیر و تفسیر.....
۴۸۵.....	تعبیر و تفسیر پدیده انتقال.....
۴۸۷.....	بیمار قاتل.....
۴۹۰.....	پایان مصاحبه.....
۴۹۱.....	فصل دوازدهم - مصاحبه با بیماران مبتلا به ترس مرضی.....
۴۹۱.....	اختلال ترس‌های مرضی.....
۴۹۲.....	علائم ترس‌های مرضی.....
۴۹۳.....	ویژگی‌های شخصیتی بیماران مبتلا به ترس مرضی.....
۴۹۵.....	ارتباط علائم بیماران فوبیک با انواع دیگر شخصیت‌ها.....
۴۹۷.....	مکانیسم‌های دفاعی.....
۵۰۰.....	همسر بیمار فوبیک.....
۵۰۰.....	رفتار مخالف با ترس مرضی.....
۵۰۲.....	تعارضات مربوط به رشد.....
۵۰۵.....	کنترل مصاحبه.....
۵۰۵.....	همکاری اولیه بیمار طی مصاحبه.....
۵۰۷.....	کشف علائم مرضی.....
۵۰۷.....	آشکار ساختن جزئیات.....
۵۰۹.....	اولین حادثه.....

◆ ۱۳ فهرست مطالب

۵۰۹.....	علائم مرضی جنسی.....
۵۱۰.....	هماندسازی یا تقلید.....
۵۱۰.....	تغییرات ایجاد شده در علائم.....
۵۱۱.....	اجتناب.....
۵۱۲.....	تلاش بیمار برای بهبودی.....
۵۱۳.....	سود ثانویه.....
۵۱۵.....	اجتناب در مصاحبه.....
۵۱۶.....	اصول درمان.....
۵۱۶.....	فوبی اجتماعی.....
۵۱۷.....	فوبی خاص.....
۵۱۷.....	فوبی خاص به آسانی با طرح این سؤالات تشخیص داده می شود:.....
۵۱۹.....	آموزش بیمار.....
۵۲۱.....	تجویز دارو.....
۵۲۲.....	نقش تعبیر و تفسیر.....
۵۲۵.....	افسردگی.....
۵۲۶.....	پدیده انتقال متقابل.....
۵۲۷.....	فصل سیزدهم - مصاحبه با بیمار مردد.....
۵۲۷.....	مصاحبه با بیمار مردد.....
۵۲۸.....	۱. سؤالات و دستورات باز- پاسخ.....
۵۲۸.....	۲. روش های تداومی.....
۵۲۹.....	۳. زمینه های خشی.....
۵۲۹.....	۴. مصاحبه بعدی یا دوم.....

- ۵۳۱..... فصل چهاردهم - مصاحبه با بیمار پر حرف
- ۵۳۱..... مصاحبه با بیمار پر حرف
- ۵۳۱..... استفاده از پرسش‌های پاسخ- بسته و چندگزینه‌ای
- ۵۳۳..... قطع کردن مؤدبانه صحبت بیمار
- ۵۳۵..... فصل پانزدهم - مصاحبه با بیماران نوجوان
- ۵۳۵..... روش‌های مصاحبه با بیمار نوجوان
- ۵۳۵..... مصاحبه با خانواده
- ۵۳۷..... مصاحبه فردی با نوجوان
- ۵۳۸..... سندرم (نشانگان) «نمی دانم»
- ۵۳۹..... روش‌های غلبه بر سندرم «نمی دانم»
- ۵۴۰..... موضوعات قابل بحث مجاز با نوجوانان
- ۵۴۰..... پرسش در مورد مدرسه و سایر فعالیت‌ها
- ۵۴۱..... پرسش در مورد مصرف داروها و الکل
- ۵۴۲..... پرسش در مورد مسائل جنسی
- ۵۴۳..... پرسش در مورد مشکلات رفتاری
- ۵۴۵..... منابع فارسی
- ۵۴۹..... منابع انگلیسی